

matie op de ver-
vraag.
dankgebed voor
Kerk te Smilde
Christus' Kerk
verrijst.

van den syno-
ing d.d. 5 Maart
agen na de uit-
er zake, de pas-
der Geref. Kerk
op een minne-
ning der pas-

up en dankbaar-
am — na geduk-
te hebben ge-
ef, gemeente —
bouw in gebruik
rsonen. Na ope-
amenkomst door
door den voor-
ein, het kerkge-
school — aan
rink aanvaardde
at aanaakvol in-
1 Kron. 29:6 —
or het gewillige
blijkend uit de

benken aangebo-
d voor den kan-

or J. Storm voor
welke gemeente,
n Drogheham in-
le sprak namens
eleven en waar-
gevaardigde van
t plaatse, terwijl
el, Noordbergum,
olgens de geluk-
redikanten M. A.

acht op verdien-
e.
woord alle spre-
ng, Da v. d. Veen
en Heere.
geschiedde onder
rogeham, die zijn
doening der ge-

een harmonium-
navaart.

OEKJES

nen per pag.;
f 11.95.

mbriefjes

0; per 1000 f 4.50.

SHANDEL
REN OLDENZEEL
DAM-OOST
rksstraat 212
n 52541.

Tapijten,
Iden

inrichting het
naar adres.

geheel Nederland.
onzalen of vraagt
tingen.

artsenberg
C.V.

STADSKANAAL

EITEN

egels, Meubelen,
Koperwerk, Doe-
koopt en verkoopt

OUDE-HOLLAND,
k. ROTTERDAM,
Vrieselaan 80 a,
36466.

ij VAN KUIJK

Bindwerk.

f 3.—

f 2.—

Scheveningen

24e JAARGANG

No. 26

26 MAART 1949

DE REFORMATIE

WEEKBLAD TOT ONTWIKKELING VAN HET GEREFORMEERDE LEVEN

DIE UWE JEUGD VERNIEUWT ALS EENS ARENDS PSALM 103:3

Onder redactie van Prof. Dr K. Schilder.

Medewerkers: Ds F. A. den Boeft, Helpman; Ds E. T. v. d. Born, Amersfoort; Drs R. H. Bremmer, Zwolle; Ds J. van Bruggen, Assen; Prof. P. Deddens, Kampen; Ds D. van Dijk, Groningen; Ds J. Francke, Rotterdam; P. Groen, Rotterdam; Prof. B. Holwerda, Kampen; K. v. Huizen, Groningen; A. Janse, Breda; Dr P. Jasperse, Leiden; Ds B. Jongeling, Sappemeer; Ds H. Knoop, Rotterdam; Ds J. Meester, Haarlemmermeer; Mr J. Meulink, Enschede; Dr G. K. Schoep, Den Haag; A. Schilder, Den Haag; Ds H. J. Schilder, Utrecht; Ds J. Smellk, Groningen; Dr H. Smilde, Groningen; Ds J. P. v. d. Stoel, Batavia; D. Stroo, Bussum; Prof. Dr C. van Til, Philadelphia, Pa, U.S.A.; Prof. C. Veenhof, Kampen; Ds G. Visé, Kampen; Ds C. Vonk, Schiedam; Ds F. de Vries, 's-Gravenhage; Ds D. K. Wielenga, Rotterdam; A. Zijlstra, Groningen.

Alle stukken bestemd voor de Redactie zende men
aan: Prof. Dr K. SCHILDER, Vloedijk 14, Kampen
Adm.-adres: Oosterbaan & Le Cointre N.V. — Goes

Postrekening Nummer 406040 ten name van
BUREAU „DE REFORMATIE“ — GOES
Telefoon 2424

Abonnement: f 4.— per half jaar bij vooruitbetaling
Voor het Buitenland en Ned. Indië f 10.— per jaar
Advertentiën: 10 cent per mm. Losse nummers 20 cent

INHOUD: Hoofdart: Sikkels' boodschap omtrent de kerk. 1. — Uit de Schrift: Geen eigen ontwerp, maar Gods gemaakt bestek (Ex. 32:32). — Kerkelijk leven: „Lichaam“, 3 slot, Balans der Synodocratie. „Grootegast“. Agitatie. De Theologische Hoogeschool gedurende haar 94ste levensjaar. — Op en om 't kerkplein: Een

riestaf, die de hand doorboort. — Pol. en Soc. leven: De crisis van het gezag in het bedrijfsleven, 16. — Zend. en Ev.: Een niet geplaatst artikel: China, Mott, 2 slot. — Gedicht. — Groninger Brieven. — Persschouw. — Kerknieuws.

hun beginsel, hun beginsel uit God. Zeker, hun werk was meer apologetisch dan thetisch, niet uitgewerkt, niet organisch doorgrond, was in die dagen de positie in het beginsel, — niet wetenschappelijk begrepen zelfs, — maar toch zoo echt met den Bijbel vereenigd, zooals Da Costa in zijn sappige, geurige bijbelzinnen.

„Zoo waren de christelijke onderwijzers ook, onze oude meesters. Echte mannen, echte meesters. Zie, de Bijbel, dat sprak zoo van zelf, dat was hun Boek, Gods Woord. En ik zou haast durven zeggen: ze kenmerkten er zich allen door, dat ze zoo bijzonder uit den Bijbel ons vertellen en leeren konden. Dat zijn eigenlijk de echte meesters. Ik heb later aan de voeten van leeraars, docenten en hoogleraren gezeten, maar het stempel slaat zoo'n oude meester er tienmaal zoo vast in, dan alle geleerden; zulk stempelen van uw geest met den Bijbel, zulk onderwijzen als van den vromen meester der jeugd, — dat vond ik nergens meer.“²⁾

Indersaad het stempel van Gods Woord was diep en vast in Sikkels hart geslagen. Als hij via het kweekeling- en onderwijzer-zijn in 1878 te Utrecht student wordt, doceert daar de man, die door Dr Noordmans³⁾ „de geweldige exegeet Doedes“ wordt genoemd en deze betoogt onvervroren, dat de lezer van het uitstekende betoog in staat wordt gesteld bij den tekst van den Bijbel „hetzelfde (te) denken, dat naar de bedoeling van den schrijver door de lezers bij die woorden gedacht moet worden“. Met den éénen Schrijver achter en in de vele schrijvers van de Heilige Schrift rekt deze Nieuw-testamenticus niet.⁴⁾ Bovendien is dan in de stad, waarin Van Oosterzee steeds een met 'n slaapmuts getooid domtoren zag staan, sinds een jaar óók het modern-critische offensief tegen het Oude Testament geopend en wel door Prof. Valetton, de man die ook de ethische theologie in Voetius' universiteit importeerde en naar wien Sikkels later, om zijn Schrift-aanranding de schichten van zijn scherpe kritiek zal slingeren. Maar deze twee grootten in het theologische leven van de laatste decennien der negentiende eeuw kregen den zelfstandigen, Schriftgeloovigen student niet in hun greep.

Met „fijne intuïtie“, zoo vertelde Sikkels vriend Fernhout eenmaal, reageerde deze aanstonds „tegen al wat de eere der Schrift als het onfeilbare Woord van God, op eenigerlei wijze aantastte. En bij Sikkels was dit niet de intuïtie van ketterjagend dogmatisme of van kinderlijke trouw aan overgeleverde beschouwing, maar die van het geestelijke leven, dat zich bewust is in den bodem der Schrift te wortelen, en daar alleen te vinden de bronnen, die het voeden moeten.

De vraag, of de Schrift al of niet het onfeilbare Woord Gods is, was voor Sikkels reeds toen, geen wetenschappelijke, maar eene levenskwestie.

Doch juist daarom, kon hij aan haar niet met lichtzinnig vroom gebaar voorbijgaan, maar worstelde hij, in gebed en ernstige studie, om helderheid van inzicht en vastheid van overtuiging.

De historische kritiek, gelijk die destijds in Valetton aan de Utrechtsche hoogeschool haar tolk vond, had daarom, in wat schuddingen ze ook zijn ziel bracht, nooit duurzaam vat op hem.“ Ook en vooral ten opzichte van „het stuk der Heilige Schrift“ groeide Sikkels reeds in Utrecht, vooral dank zij Kuiper's werk, op tot een gereformeerd theoloog en werd hij de prediker der Heilige Schrift.⁵⁾

C. V.

²⁾ Hollands Kerkblad, 11-6-1898, No. 484.

³⁾ Geestelijke Perspectieven, Amsterdam, 2, j., p. 68/9.

⁴⁾ Hollands Kerkblad, 25-12-1897, No. 460.

⁵⁾ Jaarboek ten dienste van de Geref. Kerken, 1921, p. 302/3.

Sikkels' boodschap omtrent de kerk I

HOOFDARTIKEL

INLEIDING.

Een van de voornaamste oorzaken van de ontzaglijke verwarring welke er in en ten aanzien van de kerk van onzen Heere Jezus Christus in onze dagen heerscht is hierin gelegen, dat men de norm voor de kerkelijke activiteit van de geloovigen niet meer kent, daarom het licht voor het geloovige deelen aan het kerkelijk leven mist en de noodzakelijke kritiek daarop niet kan oefenen.

Het is immers naar de Schriften zóó, dat Jezus Christus zijn kerk vergadert, leidt, beschermt, regeert en tot haar voleinding leidt. De kerk is in haar oorsprong, groei en voltooiing, alleen en uitsluitend zijn werk. Hij is haar fundament, hoofd, koning en wetgever. Hij is alles voor haar en in haar. Zij is zijn lichaam.

Nu is het uitteraard onmogelijk, dat in het werk van Christus, waardoor hij zijn kerk te voorschijn roept en door de tijden draagt en dat Hij in verheven rust en kracht volbrengt, ooit één fout, één zonde optreedt. Hij deed en doet alles volmaakt naar den wil van zijn hemelschen Vader.

Maar hiermee is niet alles gezegd. Het heeft den Christus behaagd in zijn de gansche wereld vervulend en alle tijden omspannend kerkewerk menschen in te schakelen. Zonder ook maar iets Zelf niet te doen, wil Christus dit zijn werk toch ook mée door hen tot stand brengen. En deze menschen — zelfs al zijn ze apostelen — zondigen wél. Ze overtreden de wet Gods elken dag. Ook de wet voor de kerk. En daardoor komt de ellende! Ook de kerkelijke ellende. Alle kerkelijke ellende is gevolg van de overtreding van de wet Gods, die Hij zélf voor het kerkelijke handelen van zijn kerk en zijn kinderen heeft gesteld.

Men denke zich de situatie maar eens in.

Ieder, die in de kerk bezig is, volgt een bepaalde gedragslijn. Hij laat zich in zijn spreken en besluiten leiden door wat naar zijn inzicht goed is! Maar als zoo'n man nu dwaalt? Als hij zich niet laat leiden door de wet Gods? Wel, dan gaat het mis, dan komt de misère! En als God in zijn genade in zoo'n situatie dan toch nog profeten verwekt, die naar zijn woord spreken en doen — dan breekt de strijd los! We kunnen en moeten dan zeggen: Gelukkig is er s t r i j d; gelukkig is er n ó g strijd! God laat zijn kerk nog niet aan haar lot over. Hij gedenkt haar in zijn genade! Maar we moeten tegelijk óók zeggen: Deze strijd had er niet mogen komen. En ze had ook niet behoeven uit te breken!

De Heere heeft ons immers bekend gemaakt wat goed is — ook in zijn kerk!

Het is daarom een levensbelang voor de kerk Gods, dat ze rusteloos zoekt naar Gods wet voor zijn kerk. In dezelfde mate als deze wordt verstaan en gehoorzaamd bloeit de kerk. Want ze leeft dán en zóó in de gunst en genade van haar God.

¹⁾ De nu volgende artikelenreeks is deels een verkorting, deels een omwerking, deels een uitbreiding van de rede, welke door mij ter gelegenheid van de overdracht van het rectoraat der Theologische Hoogeschool op Maandag 8 Februari werd gehouden.

Natuurlijk is de aangewezen weg om tot de kennis van Gods kerkwet te komen, het onderzoek van de Heilige Schrift. Maar daarbij is ook van groote betekenis het luisteren naar die mannen aan welke God de genade gaf om zijn woord omtrent de kerk duidelijk te verstaan, en door te geven.

We willen dat thans doen, door enkele fragmenten te overwegen uit de boodschap, welke Ds J. C. Sikkels, speciaal door het weekblad, dat hij bijna dertig jaar redigeerde, Neerlands kerkelijke wereld inzond. Dat doende willen we eerst aandacht schenken aan wat hij omtrent Gods woord leerde. Daarna nemen we zijn strijd om de reformatie der kerk in 1886/87 even onder de loupe. En tenslotte releveeren we enkele momenten uit zijn prediking omtrent Christus' kerk!

I. IN DEN GREEP VAN HET WOORD GODS.

Wie Sikkels heeft ontmoet en verstaan, kent hem bovenal als den gegrepene door het Woord des Heeren. Hij ziet en hoort hem midden in de branding zijner dagen als een man, voor wien het levend woord van zijn God alles is. Het woord des HEEREN is voor dezen fel levenden prediker een stralend licht over heel het leven, een laaiend vuur in zijn binnenste, een goddelijke kracht waaraan hij zich gansch en al overgeeft en dat hij uitroept en opheft in alle sectoren van het menschelek leven. Als men aandachtig naar Sikkels luistert, beleeft men het ook nog vandaag als een hevig heden, hoe Sikkels onderwerping aan dat woord vordert van iedereen. Met ontroering ondergaat men het hoe deze profeet kreunt onder de donkere toornlawa, die in het woord van God de ziende zondewereld binnendringt. Maar men wordt tegelijk ook gefascineerd door zijn jubel over de heerlijkheid van het verlossende woord van zijn hemelschen Vader! Een jubel, die opklinkt zelfs en vooral in den donkeren nacht, die tot Sikkels ontzetting zich in zijn levensavond uitbreidde over Christus' kerk en Gods wereld, die hij beide zoo zuiver en vurig liefhad.

Reeds in zijn eerste levensjaren greep God Sikkels met zijn woord, of, wat voor hem volkomen hetzelfde was: met den Bijbel.

„Van de bewaarschool — zoo schreef hij eens — herinner ik mij niet veel meer dan alleen, dat de bewaarschool naar was, omdat moeder er niet was, — maar ook, — en dat was er alleen heerlijk! — het vertellen uit den Bijbel. Dien Bijbel heb ik daar met een eerste en onvergankelijke liefde liefgekreken als Gods Woord“.

En op de school van meester van Lammel in Utrecht groeide deze liefde. Het is weer reflex van een sterke en heerlijke levenservaring als hij later uitroept: „En de school met den Bijbel! — o, wat moet de school zonder Bijbel een ongelukkige, een akelige school zijn! Wat moet het ongelukkig zijn, op zoo'n school gevormd te worden, — bedorven in het oordeel, in den grond bedorven in het gebruik aller kennis“.

O ja, die oude onderwijzers, ze hadden veel gebreks, ze waren primitief in opvatting. Maar deze mannen hadden den Bijbel lief met een heilige liefde; dát was